
DOPISY REDAKCI

Co je recenze a co je reklama?

Vážený pane šéfredaktore,
poněkud jsem se zarazil poté, co se mi dostalo do rukou sedmé číslo časopisu Česká a slovenská psychiatrie roku 2007.

Obvykle, doufejme, jsou publikované články před přijetím k publikaci recenzovány a jsou tudíž na základě posudku recenzenta a zvážení šéfredaktora hodny publikace. Většinou nevyžadují zvýšenou pozornost, pokud nejde o články obzvláštní důležitosti, a to:

a) díky jejich významnému příspěvku k vědě, nebo

b) díky tomu, že jsou věnovány určitému důležitému tématu.

V těchto případech na ně a jejich obsah obvykle upozorňuje Úvodník, sepsány buď šéfredaktorem a nebo někým jiným znalým tematiky, pozvaným k jeho sepsání. O tom, zda se jim Úvodník bude věnovat, rozhoduje šéfredaktor na základě buď vlastního úsudku nebo na základě doporučení recenzenta (u některých časopisů je součástí formy pro recenzenty otázka: „Domníváte se, že tento článek vyžaduje Úvodník?“. Článek dr. Roubala „Psychoterapie deprese - přístup gestalt terapie“ vychází z původní publikace v Acta Psychiatrica Postgradualia Bohemica, což je u článku správně poznamenáno, a pokud jde o článek rozšířený a redaktorem uznán za kvalitní, je to v pořádku. Přetištěný článek by snad nepotřeboval reklamu, pokud nesplňuje kritéria, jež jsem zmínil (což se mně z obsahu článku a z obsahu celého časopisu nezdá, ale uznávám, že to může být záležitostí čistě subjektivní)).

Nicméně, na straně 335 sedmého čísla České a slovenské psychiatrie je otištěna recenze knihy Acta Psychiatrica Postgradualia Bohemice 4/2007, v níž byla předešlá či rozšířená verze článku dr. Roubala otištěna. Recenze na tento článek svým způsobem

upozorňuje („...zaslouží oba autoři...vřelé uznání.“). Nejde o Úvodník, ale podle nadpisu, o recenzi.

Jsem ještě poněkud schopen pochopit, že ve stejném čísle, v němž je článek otištěn, recenze svým způsobem tento článek či publikaci, z níž onen článek vychází, oceňuje. Co je ale naprosto nepochopitelné je to, že tuto recenzi napsal doc. Beran, který sborník, v němž je tato práce otištěna, připravil!

Jak závěr recenze říká:

„Sborník připravil Jiří Beran.

Podepsán: Doc MUDr. Jiří Beran, CSc.“

Tato tzv. recenze nesplňuje jeden ze základních požadavků recenze, a to, že by měla být sepsána člověkem nezaujatým. Doc. Beran, jako osoba, která sborník připravila, evidentně nezaujatou osobou není. Zdá se mi take, že jde spíše o reklamu celé publikace nakladatelství Galén než o recenzi (nakladatelství Galén otiskuje na vnitřní straně obálky tohoto čísla České a slovenské psychiatrie reklamu knížky dr. Drtilkové a dr. Sereho „Hyperkinetická porucha/ADHD“, kterážto reklama je informativnější než „recenze“ doc. Berana).

Pokud šlo spíše o reklamu publikace nakladatelství Galén Acta Psychiatrica Postgradualia Bohemica, mělo by nakladatelství Galén zaplatit České a slovenské psychiatrii za reklamu. Pokud to ale skutečně měla být recenze, měla být sepsána někým jiným než docentem Beranem a měla být obsírnější a kritičtější než jen pouhá reklama.

*Richard Balon, M.D.
Wayne State University
Detroit, Michigan
USA
e-mail: rbalon@wayne.edu*